

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a JUDr. Hany Pipkové ve věci:

žalobce: **Z. N.**

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**, poštovní schránka 21/OAM, Praha 7,

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu

t a k t o:

- I. Žalobci se přiznává osvobození od soudních poplatků.
- II. Žaloba se zamítá.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

1. Podanou žalobou se žalobce dovolává ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu s tím, že na návrh gruzínské strany s ním bylo zahájeno extradiční řízení, které probíhalo před Krajským soudem v Brně. Usnesením Krajského soudu v Brně ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 3. 2010, č. j. To 16/2010-1313, bylo Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

rozhodnuto, že vydání žalobce do Gruzie pro výkon trestu je přípustné. O vydání žalobce bylo rozhodnuto ministrem spravedlnosti dne 21. 2. 2017 a žalobce byl vzat do vydávací vazby.

2. Takto bylo postupováno přes to, že žalobce projevil zřejmý úmysl požádat v České republice o udělení doplňkové ochrany a to z důvodu obav o svůj život a o zdraví v případě návratu do země původu. Tím, že žalovaný neakceptoval úmysl žalobce podat v ČR žádost o doplňkovou ochranu, bylo nezákonným způsobem zasaženo do práv žalobce. Konkrétně žalobce namítl porušení § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, § 4 odst. 4 správního řádu, § 44 odst. 1 správního řádu, dále čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, čl. 3 Úmluvy proti mučení, čl. 7 odst. 2, čl. 37 odst. 2 a 3, a čl. 47 Listiny základních práv a svobod.

3. Jak v podané žalobě uvedl, v roce 1993 žalobce působil jako ředitel odboru Mezinárodního obchodu na Ministerstvu obrany Gruzie, kde podporoval politiku transparentnosti a anti - korupce vedenou proti vysokým politickým činitelům. Během své činnosti získal materiály (videonahrávku), které prokazovaly, že státní orgány Gruzie tajně spolupracovaly s Ruskem. Ve snaze videonahrávku získat, podnikly státní orgány Gruzie proti žalobci násilný útok a zahájily proti němu zmanipulovaný trestní proces. V roce 2008 byl žalobce v Gruzii v nepřítomnosti odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 15 let.

4. Žalobce ze strachu o život odcestoval s rodinou do Maďarska. V roce 1996 byl žalobce zadržen českou policií na základě mezinárodního zatýkácího rozkazu, i hned poté požádal o udělení mezinárodní ochrany v ČR.

5. Řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo vedeno Ministerstvem vnitra a po neudělení ochrany se žalobce domáhal ochrany svých práv správní žalobou. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 27. 5. 2015, č. j. 56 Az 3/2014-121, ve spojení s usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2016, č. j. 2 Azs 190/2015-87, byla žaloba zamítnuta. Ústavní stížnost žalobce proti zamítavému rozsudku zamítl Ústavní soud dne 19. 7. 2016, sp. zn. I. ÚS 1445/16.

6. Následně bylo se žalobcem zahájeno extradiční řízení. Usnesením Krajského soudu v Brně ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 3. 2010, č. j. To 16/2010-1313, bylo rozhodnuto, že vydání žalobce do Gruzie pro výkon trestu je přípustné. Žalobce ve svém vydání spatřuje porušení článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, vzhledem k poměrům v gruzínských věznicích. Okolnost, že žalobce byl odsouzen za trestný čin v Gruzii, je novou okolností, kterou orgány dříve o mezinárodní ochraně žalobce rozhodující nemohly vzít v potaz a odůvodňují udělení mezinárodní ochrany. Vedle toho žalobce v minulosti prodělal hepatitidu typu C, musí dodržovat přísnou životosprávu, což mu v podmínkách gruzínského vězení nebude umožněno.

7. Žalobce má za to, že orgán rozhodující o udělení doplňkové ochrany se musí těmito okolnostmi zabývat, aby k tomu došlo je však nutné, aby bylo řízení se žalobcem vůbec zahájeno. Odepřením jeho zahájení je zasahováno do práv žalobce nezákonným způsobem a žalobce se proto domáhá ochrany podáním žaloby.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

8. Žalovaný k věci uvedl, že podání žalobce neposoudil jako žádost o udělení mezinárodní ochrany. V projednávané věci došlo ke kumulativnímu naplnění obou podmínek stanovených § 3 odst. 3 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, (dále jen „zákon o azylu“). Řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo ukončeno a vydání žalobce k výkonu trestu do Gruzie povolil ministr spravedlnosti. Pokud jde o tvrzenou novost žalobcem uváděných skutečností, poukázal žalovaný na odůvodnění usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2016, č. j. 2 Azs 190/2015-87, z něhož vyplývá, že se žalovaný detailně zabýval možnostmi udělení doplňkové ochrany žalobce a rozhodl o žádosti žalobce správně a v souladu s ustálenou judikaturou. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu odmítl nebo zamítl jako nedůvodnou.

9. Z předloženého spisového materiálu se podává, že žalobce podal dne 2. 3. 2017 žádost o udělení doplňkové ochrany, nemožnost návratu do Gruzie odůvodnil obavou z mučení, nelidského a ponižujícího zacházení v případě extradice do výkonu trestu ve věznici v Gruzii.

10. Žalovaný dopisem ze dne 3. 3. 2017 sdělil žalobci, že ačkoli je podání označeno jako „žádost o udělení doplňkové ochrany“, nelze je považovat za žádost o udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Žalovaný poukázal na znění § 3 odst. 3 zákona o azylu s tím, že je mu z evidence žadatelů o udělení mezinárodní ochrany známo, že řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo ukončeno dne 7. 3. 2016, a současně, ministr spravedlnosti povolil vydání žalobce k výkonu trestu do Gruzie. Žalovaný sdělil žalobci, že písemnost nelze považovat za žádost o udělení mezinárodní ochrany, v důsledku jejího podání není žalobce žadatelem o udělení mezinárodní ochrany a ze strany Odboru azylové a migrační politiky nebude se žalobcem vedeno jakékoli správní řízení.

11. Soud posoudil žalobu z hledisek stanovených § 82 a § 87 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“) a rozhodl o ní na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

12. Podle § 3 odst. 3 zákona o azylu *žádostí o udělení mezinárodní ochrany dále není projev vůle cizince podle odstavce 1 učiněný po pravomocném ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany a po rozhodnutí ministra spravedlnosti o povolení vydání cizince nebo po nabytí právní moci rozhodnutí soudu o předání cizince podle evropského zatýkácího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do cizího státu podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Žádostí o udělení mezinárodní ochrany dále není projev vůle cizince podle odstavce 1 učiněný poté, co Česká republika obdržela žádost o jeho předání mezinárodnímu trestnímu soudu, mezinárodnímu trestnímu tribunálu, popřípadě obdobnému mezinárodnímu soudnímu orgánu, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.*

13. Soud ve věci učinil následující právní závěry. Ochranu před zásahem, který bezprostředně a přímo trvá nebo hrozí a kterému je v případě, že je nezákonný, nutno zabránit (tj. zakázat jej vydáním konstitutivního rozhodnutí podle § 87 odst. 2 s.ř.s., a tím jej právně v daném okamžiku nebo pro futuro znemožnit). Ve vztahu k zásahům již ukončeným, zákon nepočítá s ochranou před aktuálně neexistujícími zásahy, tj. zejména

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

zásahy, ke kterým došlo v minulosti, lze se však domáhat určení, že již pominuvší zásah byl nezákonný.

14. Žalobce spojil s podáním žaloby žádost o osvobození od soudních poplatků, kterou odůvodnil tím, že je omezen na osobní svobodě a finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku nemá.

15. Podle § 36 odst. 3 s.ř.s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.*

16. Soud při hodnocení majetkových poměrů žalobce vyšel z konkrétní situace, za níž žalobce o osvobození žádal. Žalobce byl vzat do vyhošťovací vazby dne 21. 2. 2017 a následně vydán do Gruzie za účelem výkonu trestu; jak vyplývá ze zjištění soudu, je žalobce aktuálně ve věznici v Gldani v Gruzii. Již toto zjištění odůvodňuje přiznání osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu, neboť možnosti žalobce doložit své majetkové a rodinné poměry jsou za této situace omezeny až vyloučeny a soud má za to, že je třeba upřednostnit právo žalobce na soudní ochranu, před splněním poplatkové povinnosti. Soud proto žádosti žalobce vyhověl a osvobození od soudních poplatků žalobci v plném rozsahu přiznal.

17. Jak soud shora vysvětlil, žaloba směřuje na ochranu proti trvajícím zásahům. Pokud zásah již skončil, jako v projednávané věci, kdy žalobce byl již vydán do Gruzie, lze se domáhat určení, že zákon byl nezákonný. Soud má však za to, že by bylo ve zjevném rozporu se zásadou hospodárnosti řízení, vyzývat žalobce, aby případně změnil petit žaloby a domáhal se nově určení, že tvrzený zásah žalovaného byl v daném případě nezákonný, neboť žaloba by ani v takovém případě neměla naději na úspěch.

18. Jak vyplývá ze shora citovaného ustanovení zákona o azylu, projev vůle, z něhož je zřejmé, že cizinec hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozcí vážnou újmu, není žádostí o udělení mezinárodní ochrany, jestliže řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo pravomocně ukončeno a ministr spravedlnosti rozhodl o povolení vydání cizince do ciziny.

19. V projednávané věci žalobce zaslal žalovanému žádost, v níž se domáhal udělení doplňkové ochrany poté, kdy neudělení mezinárodní ochrany bylo přezkoumáno a jako správné pravomocně stvrzeno rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 27. 5. 2015, č. j. 56 Az 3/2014-121, ve spojení s usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2016, č. j. 2 Azs 190/2015-87. Usnesením Krajského soudu v Brně ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 3. 2010, č. j. To 16/2010-1313, bylo rozhodnuto, že vydání žalobce do Gruzie pro výkon trestu je přípustné a o vydání žalobce rozhodl ministr spravedlnosti.

20. Žalovaný správně posoudil podání žalobce jako písemnost, která není zákonem pokládána za žádost o udělení mezinárodní ochrany a s jejímž podáním nejsou splněny žádné hmotněprávní a ani procesní podmínky.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

21. § 2 odst. 1 správního řádu, podle kterého *správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen "právní předpisy")*. Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též *mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu*, zakotvuje zásadu zákonnosti a § 4 odst. 4 správního řádu, podle něhož *správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy*, požadavek zajištění korektního průběhu správního řízení za účelem, aby jeho výsledkem bylo zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

22. § 44 odst. 1 správního řádu stanoví, že *řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení (dále jen "žádost"), došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu*, jedná se o tzv. dispoziční zásadu.

23. Argumentaci žalobce, že postupem žalovaného byla uvedená ustanovení porušena, by bylo možno přiznat opodstatnění, pokud by soud shledal, že samotné ustanovení citovaného § 3 odst. 3 zákona o azylu je s těmito zásadami v rozporu a zároveň, že porušuje práva žalobce zakotvená v Listině základních práv a svobod a vyplývající z mezinárodních úmluv o lidských právech, jimiž je Česká republika vázána.

24. Souladnost sporného zákonného ustanovení s těmito prameny práva zkoumal Ústavní soud, když mu skutkově srovnatelná věc byla předložena Krajským soudem v Hradci Králové s návrhem na jeho zrušení. Ústavní soud ve věci rozhodl usnesením ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 37/10, tak, že návrh odmítl. Důvody, pro které tak učinil, velmi podrobně popsal v odůvodnění usnesení, ve kterém zejména uvedl:

25. „*Řízení před obecným soudem bylo zahájeno s ohledem na žalobní tvrzení, že nezákonným zásahem, kterým měla být žalobkyně přímo zkrácena na svých právech, a které není rozhodnutím, je přímo napadené ustanovení zákona, neboť to neumožňuje projevit vůli cizince, z níž by bylo zřejmé, že cizinec hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před brozící vážnou újmu; tím má být zmařeno jeho právo na ochranu, resp. na zjištění takových okolností, které znemožňují, aby byl cizinec vrácen do země, kde má důvod se bát pronásledování nebo čelit jinému vážnému nebezpečí...*

26. *S ohledem na dosavadní judikaturu Ústavního soudu a principem souladného výkladu právního řádu je nutno striktně odmítnout snahu, aby byla povaha "nezákonného zásahu" přiznána i výsledkům normotvorné činnosti, tj. zákonům a jiným právním předpisům - viz kupř. usnesení sp. zn. I. ÚS 92/94 ze dne 25. 7. 1994 (U 15/2 SbNU 233), dostupné in <http://nalus.usoud.cz>. Nezákonným zásahem může být shledána toliko taková činnost orgánu veřejné moci, která se v právní sféře adresáta skutečně projeví; samotný právní předpis při absenci jeho další aplikace ipso facto většinou takovou změnu vyvolat nemůže, ledaže by šlo kupř. o zásah do již konstituovaných statusových otázek (i tam si však lze ve většině případů představit ochranu poskytovanou jinými, standardními právními prostředky). Pro ochranu před nezákonným zásahem je dále typické, že jej soud nemůže zrušit, může však správnímu orgánu zakázat, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikázat, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem.*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

27. *Nezákonným zásahem by tedy v popsáném případě mohlo být kupř. fyzické znemožnění sepsání žádosti orgánem policie apod... O nezákonný zásah by nešlo ani v situaci, kdyby na podání, správnímu orgánu doručené, nebylo reagováno vůbec (existují prostředky na ochranu proti nečinnosti), anebo jen přípisem (ten by správně měl být posouzen jako rozhodnutí, jímž se řízení o žádosti pro zjevnou právní nepřípustnost zastavuje - viz ustanovení § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a podroben soudní kognici); právě v naposledy jmenovaném řízení by byla dána příčinná souvislosti mezi chováním (jednáním) žalobkyně, postupem správního orgánu, respektujícího zákonnou úpravu a z toho plynoucím následkem, jenž by nemusel být souladný s ústavním pořádkem.*

28. *Česká republika si jako demokratický a právní stát smí a může v souladu s jejími mezinárodními závazky vytyčit míru, v jaké bude občanům cizích států nebo lidem bez státní příslušnosti dovolovat časově (ne)omezeně pobývat na svém výsostném území. V kontextu globálního vývoje, stoupající míry poznání a informovanosti, jakož i účinnosti prosazování práv národů a občanů na jim vyhovující státní zřízení resp. správu věcí veřejných, je nutno pomáhat lidem v nelehkých životních situacích za hranicemi České republiky především všemožnou podporou na jejich domovském území, než se přiklánět k neomezenému příslibu pobytu těmto osobám v České republice. V tomto směru je proto nutné setrvat na doktríně, že poskytnutí azylu je volnou úvahou suverénního státu, není na něj právní nárok a uděluje se toliko v souvislosti s různým způsobem vyjádřenými zájmy České republiky, jež se mohou v průběhu času proměňovat.*

29. *S ohledem na výše uvedené je nutno v předmětné věci učinit závěr, že (pozn. Krajský soud v Hradci Králové) nebude aplikovat napadené ustanovení, neboť v tomto případě nelze požadovat poskytnutí ochrany soudem před "nezákonným zásahem", neboť za nezákonný zásah nelze považovat toliko právní regulaci místní a věcné příslušnosti správního orgánu."*

30. *Závěry k nimž Ústavní soud dochází nelze vyvrátit ani jejich konfrontací s žalobcem namítaným porušením jeho práv a to zásady non refoulement zakotvené v čl. 33 odst. 1 Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb., Úmluva o právním postavení uprchlíků, podle níž, žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice země, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení, neboť okolnosti uváděné žalobcem byly předmětem soudního přezkumu v řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, přičemž důvody k jejímu udělení, byť i formou doplňkové ochrany, v žalobcově případě shledány nebyly.*

31. *Obdobná argumentace platí i ve vztahu k namítanému porušení čl. 3 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 18. srpna 1988, č. 143/1988 Sb., podle kterého žádný stát, který je smluvní stranou této Úmluvy, nevypoví, nevrátí či nevydá osobu jinému státu, jsou-li vážné důvody se domnívat, že by jí v něm hrozilo nebezpečí mučení.*

32. *Podle č. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8, nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu. Obdobně podle čl. 7 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Ochrany před*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

nelidským či ponižujícím zacházením nebo trestem se žalobce dovolával právě v řízení o udělení mezinárodní ochrany.

33. Podle Čl. 37 odst. 2 a 3 Listiny, *každý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Všichni účastníci jsou si v řízení rovni.*

34. Podle Čl. 43 Listiny *Česká a Slovenská Federativní Republika poskytuje azyl cizincům pronásledovaným za uplatňování politických práv a svobod. Azyl může být odepřen tomu, kdo jednal v rozporu se základními lidskými právy a svobodami.*

35. Česká republika v obou předcházejících řízeních (o udělení mezinárodní ochrany a o extradici žalobce) důsledně respektovala citované závazky vyplývající pro ni z mezinárodních smluv a práva žalobce byla šetřena v maximální míře. Skutečnost, že žalovaný přípisem sdělil, že podání žalobce ze dne 24. 2. 2017 nelze pokládat za žádost o udělení mezinárodní ochrany a proto se žalobcem nebude zahájeno žádné řízení, není s to sama o sobě jakkoli přivodit újmu na právech, jichž se žalobce dovolává. Všechny relevantní okolnosti byly již zváženy a přezkoumány v řízeních, které tomuto sdělení předcházely. Soud dospěl k závěru, že postupem žalovaného, který je souladný s § 3 odst. 3 zákona o azylu do práv žalobce nebylo nezákonně zasaženo a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

36. O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odstavec 1 s.ř.s., podle něhož žalobce, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu účelně vynaložených nákladů v řízení a žalovaný správní úřad, jemuž by právo na náhradu účelně vynaložených nákladů podle výsledku řízení náleželo, žádné náklady řízení nad rámec běžných činností správního úřadu nevykázal ani neuplatňoval. Z tohoto důvodu Městský soud v Praze vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 21. března 2018

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.